

1.6.2021

לכבוד מר שרון אפק הפרקליט הצבאי הראשי בפקס: 03-5694526	לכבוד מר רסאן עליאן מתאם פעולות הממשלה בפקס: 03-6976306	לכבוד מר בני גנץ שר הביטחון בפקס: 03-6962757
--	---	--

שלום רב,

- ד ח ו פ -

הנדון: ביטול ההחלטה על הגבלת יציאת דייגים לים ברצועת עזה והפסקת הפעולות האלימות של חיל הים כלפי הדייגים

בשם הארגונים אלמיזאן- המרכז לזכויות אדם, עדאלה- המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל וג'ישה- מרכז לשמירה על הזכות לנוע, הרינו לפנות אליכם בדרישה **דחופה** לביטול ההגבלות על יציאת הדייגים לים והפסקת הפעולות האלימות נגד הדייגים ברצועת עזה, כמפורט להלן:

1. ביום 9.5.2021 הודיע המתפ"ש על ההחלטה של ישראל לסגור את המרחב הימי ולמנוע יציאת דייגים לים "עד להודעה חדשה".
2. בתקופה שבין 10.5.2021 – 21.5.2021, התנהלה לחימה על רצועת עזה, במבצע המכונה "שומר החומות". במסגרתו, נהרגו ונפצעו אזרחים רבים והותקפו מטרות אזרחיות רבות, ונגרמו נזקים כבדים לבניינים ומתקנים אזרחיים, ביניהם מחסנים, סירות וציוד השייך לדייגים.
3. למרות סיום אירועי הלחימה ופרסום ההודעה על הפסקת האש ביום 21.5.2021, ישראל המשיכה במניעת יציאת הדייגים לים. רק ביום 25.5.2021 הודעתם על פתיחתו של המרחב הימי, כך שתתאפשר יציאת דייגים למרחק של 6 מיילים ימיים בלבד, במקום הגבלת ה- 15 מיילים שהייתה קיימת לפני כן.
4. כתוצאה מאירועי הלחימה ומההחלטה על סגירת המרחב הימי במשך 15 ימים רצופים, ענף הדייג ברצועת עזה נפגע בצורה משמעותית, מה שהוביל לפגיעה במעל ל-50,000 אנשים הנסמכים על ענף הדייג (ר' עדכון משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים מיום 27.5.2021, <https://www.ochaopt.org/content/response-escalation-opt-situation-report-no-1-21-27-may-2021>).
5. לא זו אף זו, מאז פתיחת מרחב הדייג ביום 25.5.2021, פעולותיו האלימות של חיל הים כלפי הדייגים התעצמו ודווחו על אירועים רבים בהם חיילי חיל הים ירו פצצות תאורה ופתחו בירי חי לעבר הדייגים וסירותיהם גם כאשר לא התקרבו לגבול 6 המיילים הימיים. כך למשל, ביום 25.5.2021 חיל הים פתח באש לעבר סירתו של אחד הדייג בשעה 10:30 בלילה בים מערבית לאזור אל-סודן, וכתוצאתו אבדו 9 רשתות דייג ונגרמו נזקים לסירה. גם בימים לאחר מכן, תקף חיל הים סירות דייג שהיו במרחק 3 ו-4 מיילים מחוף הים באותו האזור.

6. איסור היציאה למרחב הימי שנמשך 15 ימים, וההגבלות על מרחב הדייג הקיימות נכון להיום מהוות **ענישה קולקטיבית אסורה** על כל האוכלוסייה האזרחית ברצועת עזה (ראו תקנה 50 לתקנות האג; סעיף 33 לאמנת ג'נבה הרביעית (1949); וסעיף 2)75) לפרוטוקול הראשון הנוסף לאמנות ג'נבה).
7. התנהלות זו מהווה גם הפרה של חובתה של ישראל לאפשר לאוכלוסייה האזרחית לנהל חיים תקינים, חובה המעוגנת בהוראת תקנה 43 לתקנות הנספחות לאמנת האג בדבר דיני המלחמה ביבשה משנת 1907. חיים תקינים כוללים קיום אנושי בכבוד ואפשרות להמשיך ולהתפרנס. בנוסף, בסעיף 27 לאמנת ג'נבה הרביעית (1949) נקבעה חובה להגן על כבודם של התושבים המקומיים. דינים אלה מטילים על ישראל חובה להימנע מפגיעה באוכלוסייה האזרחית ברצועת עזה, לצד **חובה פוזיטיבית לדאוג לצרכיה ההומניטריים ולקיום הסדר הציבורי והחיים התקינים** (ראו בג"ץ 4764/04 **רופאים לזכויות אדם ואח' נ' מפקד כוחות צה"ל בעזה**, פ"ד נח(5) 385, 393 (2004)). במקרה דנן, ההגבלות על יציאה לים פוגעות בשירותים החיוניים ובחיים התקינים של תושבי רצועת עזה ובאפשרות של קיום ברמת חיים סבירה ואנושית.
8. נדגיש, הפגיעה בזכויותיהם הבסיסיות ביותר של הדייגים תושבי רצועת עזה בנסיבות העניין, תוך שימוש בהוראות הפתיחה באש, אינה מידתית, גם אם נניח כי אותם דייגים חרגו מהמגבלות שמטילה מדינת ישראל על שטח הדיג. מדיניות הצבא שמתירה שימוש בירי ובכוח כלפי הדייגים בהיעדר קיומה של סכנה מיידית לחיי אדם אינה עומדת במבחני המידתיות.
9. זאת ועוד. סעיף 3 לאמנת האג משנת 1907, המהווה חלק מהמשפט הבינלאומי המנהגי, קובע איסור על הפגיעה בספינות שנעשה בהם שימוש לפעולות דייג:

Vessels used exclusively for fishing, along the coast or small boats employed in local trade are exempt from capture, as well as their appliances, rigging, tackle, and cargo.

10. מטרתו של הסעיף היא להבטיח שכל עוד ספינות דיג עוסקות בעבודות הדיג, ולא לוקחות חלק בפעילות עוינת, יש לאפשר להן לבצע את פעולותיהן ללא הפרעה.
11. לא למותר לציין כי, אמנת האו"ם לחוק הים (United Nations Convention on the Law of the Sea), אשר הוראותיה מהוות חלק מהמשפט הבינלאומי המנהגי, מעניקה זכויות לחיפוש, ניצול, ניהול ושימור של אוצרות הטבע המצויים באזור הכלכלי הבלעדי בסמיכות לקרקע הים או תחתיה (סעיף 56 לאמנה). אזור זה משתרע למרחק של 200 מייל ימי מהחוף (סעיף 57 לאמנה) ובהתאם לאמנה הוא אמור להיות השטח שמותר, בין היתר, לדייגים מרצועת עזה לעשות בו שימוש ללא הפרעה.

אשר על כל האמור, נבקשכם להורות על ביטול ההגבלות על היציאה למרחב הימי, וכן ביטול ההוראות המתירות שימוש בירי ופגיעה בדייגים וברכושם, ולהפסיק לאלתר המשך ההתנכלויות בדייגים מרצועת עזה הדגים לצורך פרנסתם.

בברכה,
מונא חדאד, עו"ד